

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.
Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendő	

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér- sékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Augusztus 19.

47. szám.

Alapszabályaink felterjesztése.

(Folytatás)

Az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott altiszti személyzet tulnyomóan nagy részénél annyira csekély a fizetés, hogy abból még a legszerűebb igények mellett is nem megélni, hanem csak tengődni lehet, arról pedig, hogy ilyen állásban bárki is még öreg napjaira a maga, elhalálózása esetére pedig hátramaradt családja részére némi vagyonkát gyűjthessen, szó sem lehet, már pedig erre felette nagy szüksége lenne, mert hiszen az állásával nyugdíjjogosultság nem jár s arra, hogy talán ezek az erdészeti altisztek fölöttes erdőtisztjeikhez hasonlatosan államosittassanak, legalább most egyelőre, de talán évtizedek elmúltával sem lehet gondolni. A mi jó oldala van az állami kezelésbe vett erdőknél való szolgálatnak, az egyedül az, hogy az állás állandónak tekinthető.

Valamennyi erdészeti altiszt között talán a legrosszabb helyzetben vannak azonban az egyes magán uradalmaknál alkalmazott altisztek, annál inkább, mert itt rendszerint nem csak a javadalmazás igen silány, hanem még a szolgálati viszonyok is teljesen rendezetlenek. Az magán erdők birtokosai erdeiknek őrzése tekintetében teljesen szabadjára vannak hagyva s arra nézve úgy intézkednek, a hogy éppen ők maguk akarják, az alkalmazott személyzetük

tehát teljesen az ő önkényükre van bízva s azt akkor bocsáthatják el, a mikor nekik tetszik s így még önkényesebben bánhatnak vele, mint például béreseikkel, kocsisaikkal, szolgálóikkal és más hasonló házi vagy gazdasági cselédjeikkel mert míg ezek a cselédttörvény oltalma alatt állanak, nincs sem olyan törvényünk, sem olyan szabályzatunk, amely amazokat bármi tulkapás ellen megvédené. Itt a javadalmazás legtöbb esetben gabona és marhatartásból álló conventióból áll, a készpénzfizetés csak elenyészőleg csekély, többnyire arra is alig elegendő, hogy abból a család tisztességesen ruházkódhassék, míg a conventió csak arra jó, hogy a mindennapi kenyeret, — a milyet, olyat biztosítsa.

Arról, hogy a magán uradalmak erdeinél alkalmazott erdészeti, vagy az ugyanott szolgálatban álló vadászati személyzet és annak családja valamiféle nyugdíjban részesítettnek, alig lehet szó, de hiszen nem is lehet, mert akkor előállhatna idővel az az eset, hogy ismételt halálesetek vagy szerencsétlenségek után a nyugdíjban részesítendőek annyira felszaporodnának, hogy nyugdíjaik, valamint az utódok javadalmazásai az erdőbirtok teljes jövedelmét nem csak teljesen felemésztenék, de gyakran túl is szárnyalnák.

Az itt elősoroltakból nyilvánvaló, hogy az erdészeti altiszti személyzet legnagyobb része javadalmazás tekintetében alig egyenlő a kocsisokéval, béresekével, pásztorokéval, de gyak-

ran még a napszámosok jövedelménél is silányabb, daczára annak, hogy míg ezeknek egyáltalán semmi előtanulmányra nincs szükségük, addig amazoknak több éven át kell szakmájukbeli tanulmányokban fáradozniok s ezekre költekezniök, a mi különben természetes is, mert hiszen olyan fontos nemzetgazdasági tényezőt, mint a milyen erdészetünk, avatatlan kezekre bízni nem lehet, vagy legalább nem lenne szabad.

Ebben a sivár helyzetben leli azután természetes magyarázatát az, hogy a 11579 hatóságilag felesketett erdőör közül az erdőtörvény által meghatározott minősítéssel csak 4304 bir, tehát az egésznek majdnem csak harmadrésze, mert hiszen az elősorolt silány fizetések és rendezetlen szolgálati viszonyok mellett nem csoda, hogy a szakképzett erdőörök ha valamely jobb, a megélhetést, de a jövőt is biztosító állást el nem nyerhetnek, más téren iparkodnak tudásukat és képességeiket érvényesíteni, a mi nagyobbbrészt sikerül is nekik, mert hiszen az, ki az erdőöri pályára készül, nem csak testileg ép és egészséges, hanem rendszeren a közönségesnél kiválóbb szellemi tulajdonságokkal is meg van áldva. Bizonyosága ennek az a körülmény, hogy midőn a kincstári erdőhatóságok erdőöri állásokra nyilvános pályázatot hirdetnek, a képesített és törvényes minősítéssel bíró erdőörök egész serege szinte elárasztja a hivatalokat pályázati kérvényekkel, míg a silány javadalmazást nyújtó némely uradalmak pályá-

zatait — ha ugyan kiirnak ilyeneket, mert ez a ritkább esetek közé tartozik — gyakran hónapokon keresztül olvashatjuk, nyilvánvaló jelölül annak, hogy nem igen akad olyan szakképzett egyén, ki az ilyen állás elnyerésére törekednék. Az ilyen árván maradt állásokat azután a birtokosok kénytelenek valamely ügyesebb kocsissal vagy béressel betölteni, nem vagy hasznára és diszére hazai erdészetünknek.

Az 1879 évi XXXI. törvényczikk 17. §-a alá tartozó erdőknél a törvény életbeléptét követő tíz éven túl nem lett volna szabad olyan erdőörököt alkalmazni, kik az említett törvény 37 §-ában körülírt minősítéssel, tehát egyebek közt az erdőöri szakvizsgával is nem bírnak s mégis az elől említett évi működési jelentésében a földmivelésügyi m. kir. ministerium kénytelen bevallani, hogy a törvény életbeléptetése után nem egy, de két évtizedet meghaladó idő után is az ezen erdőknél alkalmazott 6373 hatóságilag felesketett erdőör közül csak 4022 birt a törvénykövetelte képesítéssel míg 2351, tehát több mint két harmad része az egésznek ennek hijával szűkölködött, pedig hát ezt a vizás helyzetet ott találjuk, a hol meg van a törvény végrehajtatójának, magának az államnak a felügyelete s így alig lehet csodálkozni azon, hogy ott, hol ez a felügyelet ugyszólván teljesen hiányzik, a magán erdőbirtokoknál az állapotok még sokkal szomorubbak és ilyenek is maradnak, míg az azok-

Tilos a vadászat.

(Folytatás és vége.)

Tehát néhány társammal én lettem kivezényelve oda s miután a mi területünk csak egy barázdával volt elválasztva a szomszéd főur birtokától. én jónak láttam a határ mentén több jelzőtáblát is felállítani, a következő felirattal: „Kincstári határ! Ezen túl tilos a vadászat!”

Elérkezett a vadászat napja s én és társaim, nem akarván a nagy urak multságát zavarni, (nem jó mindenkivel kikezdeni!) a határ mentén fekvő bozótokban huzódtunk meg.

Nemsokára hallatszott a puskázás, a hajtók idáig értek, sőt már fel is bukkant egy uri vadász s miután az üzőbe vett vad a mi területünkre futott, ő is átlépte

a határt s tovább haladt utána, éppen egy jelzőoszlop mellett.

Csendes ember vagyok, hanem egyszerre elfutott a méreg ezen nembánomság láttára; utána futottam és rákiálltottam.

— Mit csinál az ur?

— Vadászom, — felelt ő rövideseen.

— Tud az ur olvasni?

— Természetesen.

— Hát nem látja az ur, mi van arra az oszlopra írva?

„Az ur“ méltóságteljesen lépett az oszlophoz, azután orrára tette csiptetőjét s fürkészőleg nézett az oszlopra, azután reám nézett s mosolyogva kérdezett;

— Ezt a táblát ön szögeztette ide?

— Igen. Felsőbb parancsra.

— Nem értem. Hát ezért állított meg engem?

— Szólt és iszonyuan kezdett nevetni.

ból való kibontakozás módja meg lesz találva s melyet keresni, illetve meg is találni tervbe vett egyesületünk egyik fő feladatát képezi, mint a hogy az az alábbiakból ki fog tűnni.

(Folytatása következik).

A fáczánról.

(Mutatvány a „Vadászat és Állatvilág“ című folyóiratról).

A fáczán nemes vad, mely megérdemli, hogy minden vadász figyelmét magára vonja. Tehát nem lesz érdektelen természetrajzából — tekintve hasznos oldalát — néhány adatot itt felsorolni.

Mindenekelőtt kétféle faju vadász-fáczánt különböztetünk meg; a Phasianus colchicust és Phasianus torquastust. Utóbbi nyakgyűrűje által különbözik az elsőttől. Mindkettőnek földrajzi elterjedése hihetetlen, ugyszintén csodálatos — ha eredetüket figyelembe vesszük — hogy minden égáljhoz hozzászoknak.

Téves volna azonban azt hinni, hogy a főt említett két faj az egyedül létező.

A fáczánnak igen sok faja van, melynek azonban hazája nincs nálunk. Így Dél-China az arany-fáczán hazája, e remek állat jelenleg már nálunk is eléggé ismeretes. Ismeretes még az ezüst-fáczán is, mely Dél-Chinából és Indiából származik, de úgy látszik, hogy létezésének természetes követelményei jelenleg ott megszűntek, mert vándorlás által China éjszaki részében keresett új hazát. Az európai középégahajlatot igen jól eltűri és benne szépen fejlődik, s kétségtelenül a közeli jövőben a szabadban való tenyésztéshez is hozzászokik, mint ezt própaképen jó sikerrel már megkísérelték.

Fészket áprilisban készíti és 8—14 sárgásbarna

színű tojást rak, részint fehér, részint barna foltokkal pettyezve. A fiatalok 26 nap alatt kelnek ki.

Egyike a legszebb és egyszersmind a legnagyobb fáczánfajtának a király-fáczán. Hazája China és pedig ennek Pekingtől éjszaknak fekvő hegységei. Ezen fáczán hossza 1—2 méter, melyből a farokra 1,6 méter esik.

A közönséges fáczánt, leírni fölösleges volna. Én tehát csak annak közlésére szorítkozom, hogy a közönséges fáczán nálunk az egyedüli faj, mely a szabadban tenyészik. Mindenekelőtt az alacsony cserjés és erdős vidéket kedveli és legjobban szeret a főldek szélén tartózkodni; éjjeli nyugalmat a fákon keres. Igen félős madár, még a saját faja iránt is, kivéve a márczius és áprilisi párzási időt, ilyenkor a kakas szárnyaival csattog — a mely hang igen messzire elhallatszik — hogy a tojót magához csábitgassa. A fáczán-tojó — mint a fogoly — fészket a földön készíti és abba 12—15 olajsínű tojást rak. A fiatalok, a hogy a tojásból kikeltek, azonnal követik anyjokat. A mi fáczán-fajunk hazája Kis-Ázsia és pedig ennek Colchis nevű vidéke, főleg a mai Rioni Phasis nevű folyó partján.

Midőn a görögök a perzsák elleni hadjáratban ezen folyam partján haladtak végig, ezen nagyobb csoportokban rebdeső madarak szépsége feltűnt nekik s így hoztak belőlük és meghonosították őket hazájukban is, legelőször a rómaiak vállalkoztak azok elterjesztésére, még pedig Dél Európába. Divattárgyát képezte egyideig az előkelő rómaiaknál, fáczánokat tartani nyaralójuk vadas-kertjében, mindegy lévén, ha nyaralójuk Olasz-, Spanyol- vagy Francziahonban feküdt és éppen ezáltal jött létre elterjedésük.

Hosszu időn keresztül ezen madár igen nagy értékű volt s nemcsak ezért, de szépségénél fogva vetekedett annak birtokaért minden előkelő római; a kegyetlen és pazarló Heliogabal még azzal is dicsekedett, hogy állat-

— Hát ez nem elég az urnak? — kiálltattam én most már teljes dühvel.

— De elég. Mert igaz!

— Nos, hát akkor tessék visszafordulni.

— Honnan?

Toporzékoltam dühömben. Odaszaladtam az oszlophoz s nagyokat vertem reá öklömmel.

— Itt az áll, hogy ezen a területen nem szabad vadászni!

— Uram, ön téved. Nézze meg jobban.

Felnézek a táblára, hát, hát az volt rajta, hogy „a fináncz mind zsákba való“. Dühösen rohanok a többi oszlophoz s mig a gaz bitangot szidom, aki az összes tábláimat így elesufította, addig az én vadászom kényelmesen és folyton nevetve sétált át a másik területre. Persze, ott már nem volt hatalmam felette s leforrázva a szégyentől vonultam az erdő sűrűjébe.

* * *

Most már nem is habotáztak a vadászok, hanem

jobbra-balra döltek a kaczagástól; egy kövér bácsi már egészen elkéült s erős fuldoklás fogta el.

Szinte veszedelmes volt már a helyzet, még a felszolgáló pinczér is az előbbi fogásu tányérokat rakta vissza az urak elé, nevetős zavarában s a házigazda már a poharakat kezdte az agyonöntözött abroszról lesöpörni, orditozva, hogy ennyi örültséget sok egy embernek egyszerre megemészteni.

Csak a pénzügyőr ült helyén rendületlenül, mosoly nélkül a fényesre borotvált arcán, látva, mennyire mulat ez a sok ur az ő bőre rovására.

Mikor a hangulat ismét a helyzet magaslatára emelkedett, vagy talán inkább a helyzet mélyére süllyedt s az urak nagyot huztak poharaikból, szólalt meg ismét a fináncz.

— Van még kérem egy ilyen kedves emlékem. Ha talán... nem untatom,... még az is elmondanám.

— Elég lesz, — hörgött a fuldokló ur.

— De csak halljuk, — kiálltatták a többiek.

— Tehát kérem! A rákövetkező szezonban tör-

kertjének oroszlanjait fáczánokkal etette, úgy mondván egy lakoma alkalmával félig ittasan — hogy nem azért nem adja oroszlanjainak a fáczán-pecsenyét, mert az drága, hanem, mert sárga kedvencei már megunták.

Ázsiában mint már említettük, fajtára és mennyiségre nézve a fáczán sokkal több, mint nálunk — elterjedettsége Kis-Ázsiától — egész Chinán keresztül, Mongolországig terjed.

Erős természete lehetőségessé teszi a madárnak, hogy minden égalj alatt tenyészhessen. A fáczán-vadászatok Szibériában igen gyakoriak, Észak-Amerikában egy pár évtized óta a legjobb eredménnyel tenyésztetnek, hosszab repülésre azonban alkalmatlanok, mivel arra sem csontvázuk, sem pedig szárnyaik nem képesítik őket. Isola Madre szigetén, Laggo Maggiore-ban egy nagy fáczán-telep létezik, itt valósággal kalitba vannak zárva, a szigetet elhagyni, a vizet átrepülni nem képesek, ha mégis találkozik közöttük merész, az halállal lakol, ha csak a halászok nem mentik ki őket.

Sok író nézete téves, hogy ezen madarakat vándor-képeseknek tartja, éppen ellenkezőleg! ezen madarak elterjedettsége csupán egyedül az embereknek tulajdonítható. Daczára azonban, e madár a helyi viszonyokhoz nagyon alkalmazkodik, mégis sok fáczánosban a pusztulás igen nagy, ezt azonban rendesen az idő viszonyosságainak tudják be, holott jobb volna, ha ezen körülményt, a nedvesség — mely a legnagyobb ellenségük — és a rossz eledelnek tulajdonítanák.

Intellectualis képességük igen nagy fokon áll, de különös félős természetüknél fogva igen nehezen szelidíthetők meg, ha azt le tudnók győzni, a fáczánt ma már házi szárnyasaink közé számíthatnók.

Egy angol természettudós és baromfitenyésztő Mr. Waterton a fáczán szelidítésével behatóan foglalkozott és „Hints of Sporting“ czimű lapban erről a következőket közli: Én hónapokon keresztül foglalkoztam a

fáczán szelidítésével, végre beláttam ezen kísérlet hiábavalóságát. Nem a vele született vadság, hanem félénk természete hiúsította meg e madárfajta szelidítését. Utoljára házi tyúk alá raktam fáczán-tojásokat kiköltés végett, ekkor már jobb eredmény kísért. Az ez uton nyert fiatalok nemsokára igen szelideknek mutatkoztak, az eledelt még a kézről is megették, ha bizonyos elővigyázattal közeledtünk feléjük. A többi háziszárnyasokkal az ablakdeszkára szálltak s ott ettek, de ha sejtették, hogy valaki közeledik feléjük, csodálatos gyorsasággal szaladtak el, hogy elbujhassanak.

Kettő közülök menekülés közben egy viztartóba fulladt, minek az volt az oka, hogy egy vak és ártalmatlan kutya — melytől a többi baromfiak legkevésbé sem féltek — közeledett feléjük.

De még ezen jó eredmények sem voltak tartósak, a növények, mihelyt egy kissé megerősödtek, sorra a szabadba szöktek.

Ezen félős természet sokszor romlásukat idézi elő. Ha nyugvó helyükről felriasztatnak, éjnek idején, melyhez a legkisebb nesz is elegendő, akkor azon éjjel, a fák gallyain, nem keresnek többé menedéket. A fáczánnál a menedéket elveszteni, annyi, mint hajléktalannak lenni. Czéltalanul a földön tévelyeg, félénken és megijedve repked némelykor órákon keresztül és végre meghuzza magát a fűben, hol rókák, macskák martaléka lesz.

Az mindenesetre csak népmese, hogy a fa ágain alvó fáczán az alatta gyújtott tüztől szédülve leesik. Vadorzók, hogy a fegyver durrogásával zajt ne tegyenek, ezen rendszert használják. De eddig még elő nem fordult, hogy valaki ily módon elejtett fáczánt mutatott volna fel.

tént, hogy czirkáló utra indultam s nem messze egy várostól egy torzonborz fa mellett valami parasztembert pillantottam meg. Csak úgy kíváncsiságból közeledtem feléje, hogy vajjon mit csinál ott? Hát a földön mellette egy puska s egy lőtt nyul hevert.

— Kend lőtte ezt? — kértem tőle.

— Igenis én, tekintetes fináncz ur, ugye szép egy darab nyul.

— Szép, atyafi. De mutassa csak a jegyét.

— Jaj tekintetes uracsám, bizony én azt otthon hagytam, nem tudtam, hogy magammal kell hordanom.

Csak hogy felkiálltottam örömben; no ezen most már elverem a port, az egészen jó préda lesz.

— Akkor bátya velem jön be a városba, ott majd végezünk a dologgal.

A paraszt kért, könyörgött, hogy csak bocsásam el, sohasem fog többé vadászni. Bevallotta azt is, hogy nincs jegye, hogy a nyulat is nekem adja, hogy otthon megvendégel, csak ne jelentsem fel.

— No most már annál inkább velem jön kend. Most pedig előre!

A ravaszszemű paraszt látva, hogy nem tágitok, egy ügyes mozdulattal a földre hajolt s hirtelen felkapta fegyverét. Miután azonban én mégis csak ügyesebb voltam nálánál, kicsavartam azt a kezéből s most már puska előtt vittem magammal.

A városban átadtam emberemet a hatóságnak s az illető helyen is megtettem a kellő feljelentést, okvetlenül számítva a busás büntetéspénzre.

Az ügy azonban sokáig késett s a mikor e miatt egyszer felvilágosítást kértem feletteseimnél, a következőképen szóló végzést nyomták a markomba:

„Minthogy X. Y. zsomlyai lakosnak lefoglalható vagyona nincs, a három rendbeli jövedéki kihágásért (tiltott területen való vadászat, fegyveradó be nem fizetése és vadászjegy hiánya) s a hatóság elleni erőszak vétségéért fizetendő bírsága 60 napi fogságra változtattatik.“

Ismét ott voltam tehát, a hol a mádi izraelita.

Névjegyzéke

azoknak, kik az alakuló Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Nyugdíj és Segély Egyesület tagjai óhajtanak lenni.

Sorsz.	Név.	Lakhely.	Utolsó posta
1093.	Biró István	P. Szt.-Márton	Pecze-Szöllős
1094.	Tóth Ferencz	Monyorós	Vörösmart
1095.	Czitkovics Antal	Kálmánca	
1096.	Breznár József	Nagy-Atád	
1097.	Laczkó János	Bószénfa	Gálosfa
1098.	Novák József	K. Füred	Toponár
1099.	Damsberg Ede	Szocsán	Resiczabánya
1100.	Boltean Jon		
1101.	Popovics Aurél	Prebul	Nagy-Zorlencz
1102.	Stopon Jon	Nagy-Zorlencz	
1103.	Voin Lázár	Valeadeni	Delinest
1104.	Iván Martin	Béles	Gyurkucza
1105.	Kiss Márton	"	"
1106.	Krajnik Mihály	"	"
1107.	Dnyesz György	"	"
1108.	Mihály Demeter	"	"
1109.	Kebeley Miklós	"	"
1110.	Moldován Gergely	"	"
1111.	Luppinger Ferencz	"	"
1112.	Szilágyi P. Márton	"	"
1113.	Lendeczky József	"	"
1114.	Bottyá Sándor	Csebza	Csákova

Hasznos tudnivalók.

(Fontos ministeri rendeletek).

A darazsak kötelező irtása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a darazsak kötelező irtása tárgyában a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

A darazsak a múlt évben az ország több vidékén igen elszaporodtak s főképpen a gyümölcsökben és a szőlőkben jelentékeny károkat okoztak. Ennélfogva az 1894. XII. törvénycikk 58. §-ában nyert felhatalmazásom alapján a darazsakat azon káros állatok közé sorozom, a melyeket az idézett törvény 52. §-ának második ki-

A kaczagásra nyujtott arcok összehúzódtak s kérdőn néztek a finánczra. Pillanatnyi szünet, azután a házigazda vette fel a szót.

— Ez bizony már pech volt. Sajnálom magát barátom. Mert azt megérdemelte volna, hogy a kincstárnak tett szolgálatai megjutalmaztassanak.

— És mi lett a paraszttal?

— Leülte büntetését s azután kezdte ott, a hol abbahagyta. Veszedelmes orvvadász ma is.

— A gazember! Az ilyent karóra kellene huzni.

Kocizottak, most már a finánczezal is s még sokáig tanakodlak a felett, mit kellett volna a paraszttal tenni.

Mert hiába, — az urak vadászhatnak, de a parasztot szidni muszáj.

kezdése szerint a birtokos birtokán, a mező- és erdőőri személyzet pedig az őrzésére bízott területen irtani köteles. Hogy az irtás körül követendő eljárás a lehető legszélesebb körben ismeretes legyen, utmutatást dolgoztattam ki s azt oly utasítással küldöm meg, hogy annak a törvényhatóság területén levő valamennyi elsőfoku közigazgatási hatóság és a községi előjáróságok között leendő szétosztása iránt intézkedjék. Minthogy pedig a védekezésnek csak akkor lehet sikeres eredménye, ha az irtás alaposan, lelkiismeretesen, de főleg egyöntetű eljárással és egyesült erővel hajtatik végre, elrendelem, hogy a törvényhatóság szőlő- és gyümölcstermelő községeiben a jelen rendeletemet, valamint az irtásra vonatkozó utasításnak lényeges tartalmát a szokásos módon több ízben tétesse közzé és utasítsa a községi előjáróságokat, hogy az irtást a mező-öröknek és a hegyöröknek köteleességévé tegyék s az irtási módokat az illetőket részletesen tanítsák ki. Felmerülő panaszok esetén a törvény rendelkezései ellen vétőkkel szemben az 1894. XII. t.-cikk 95. §-a k) pontjának büntető határozmányai alkalmazandók. Budapest, 1902. évi július hó 4-én. Darányi, s. k.

Vadorzás ellen. A m. kir. belügyminiszter m. év november hó 7-én 59846 sz. a. következő körrendeletet küldötte meg valamennyi vármegyei törvényhatóságoknak:

„1. Hatályos felügyelettel legyen az iránt, hogy a fegyveradót és vadászati adót fizetők névjegyzéke, az 1883. évi XXIII. t.-cz. 22. §-ában és az 1883. évi június 29-én 38871. sz. a. kiadott belügyminiszteri rendelet 5. pontjában foglalt rendelkezéséhez képest, a községi előjárók (városi adóhivatalak) részéről az illető hatóságoknak pontosan megküldessék.

2. Intézkedjék, hogy a községi előjárók — a fentebb idézett t.-cz. 23. §-ának rendelkezéséhez képest — ügyeljenek fel arra, hogy a községben vadászfegyvert senki ne tartson, a ki a fegyveradót le nem fizette és a kinek — a mennyiben a fegyvertartási jogosultság szabályrendeletileg hatósági engedélyhez, illetve igazolványhoz van kötve — fegyvertartásra engedélye nincs és hogy ugy az 1883. évi XX., valamint ugyanez évi XXIII. t.-cz. és a fennálló szabályrendeletek ellen elkövetett — tudomásukra jutott — kihágási eseteket az illetékes helyen feljelenteni szigorú köteleességüknek ismerjék.

3. Utasítsa az alantas hatóságokat, miszerint szigoruan ellenőrizték és ellenőriztessék, hogy ott, hol az 1883. évi XX. t.-cz. 33. §-ában említett kivételes intézkedés belügyminiszteri rendelettel életbe van léptetve, a vadak eladása, szállítása vagy vásárlása csak a vad jogos szerzésétt bizonyító és az idézet törvényszakasz értelmében kiállított igazolványok előmutatása mellett történjék.

3. Végül figyelmeztetem a törvényhatóságot a fentebb hivatkozott 1883. évi 38871. számú belügyminiszteri körrendelet 3. pontjában foglalt azon rendelkezésre, mely szerint a szarvas, dämvad és őz csak úgy szállítható és árusítható el, ha azokon a nemzörészek láthatólag meghagyattak s az ezen rendelkezés ellenére szállított vadak legfoglalandók és a helyi szegények javára elkobzandók.

Ezen rendelkezés azonban nem vonatkozik a kerítéssel, az 1883. évi XX. t.-cz. 18. §-a határozványának megfelelően elzárt helyeken bármikor lehető vadak szállítására, de lehető visszaélések meggátlása végett az ily helyeken lőtt vadak szállítása, az idézett t.-cz. 9. és 10. §-ában megállapított tilalmi időkben a vad jogos szerzésétt bizonyító, a törvény 38. §-ának megfelelően kiállított igazolványok mellett történhetik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Elöléptetés. Az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál előléptetve lettek: Sztrileczky János II. oszt. erdőőr I. osztályu m. kir. erdőörre, Fenyvesi Béla és ifj. Kárpa István III. oszt. erdőörök II. osztályu m. kir. erdőörökké. Lapunk eme buzgó hiveinek őszinte szívből kívánunk szerencsét jól megérdemelt előléptetésükhöz!

A kis halott csókja. Egy németországi falucsakában meghalt a fazekas kis gyermeke. Egy őrizetlen pillanatban ráömlött egy lábas forró tej és attól néhány óra múlva meghalt. Az anyja kevéssel a temetés előtt megcsókolta a kis halottat. Ettől nagybeteg lett és vérmérgezésben meghalt. Kis halott gyermeke mérgezte meg.

Vademberek. Két tudós kutató, a két Sarafin testvér a Celebesz-szigeten járván, ott nevezetes felfedezést tett. Egy emberfajnak jött biztos nyomára, a mely a sziget hatalmas hegyei között, rengeteg őserdő mélyén, távol és huzódzva a civilizációtól, ősi vad állapotban él. A szigeten, a mely Németalföld gyarmata, a bennszülött malájiakon kívül hollandusok és kínaiak laknak. Makasszar városában hallott először a két utazó vademberekről, a kik a Boni-hegység erdeiben laktak. Akadt ember, a ki állítólag már látott is ilyen vadembert, de csak messziről és egy pillanatra, mert a vadember nagyon ijedős, ha észreveszi, hogy meglátták, azonnal elfut. Ezért Makasszarban általában nem is igen hitték, hogy csakugyan élnek ott a környéken ilyen vademberek. Beérték azzal a magyarázattal, hogy a kiket vadembereknek néztek, megszökött bűnösök, a kiknek nem tanácsos emberlaktak helyeken mutatkozni, azért bujkálnak az erdőségben. A két tudós azonban tovább kutatott és megtudták, hogy a vadembereknek a lamontjoarght rájah volna a pártfogójuk, sőt titkos főnökük. Fölkeresték tehát a rajaht. A derék férfiú eleinte mindent tagadott, de amikor a két tudós egy csomó mindenféle ajándékot tartott a szeme elé: nem tudott ellentállni a fehér ördögök és a sok cifra holmi kísértésének, nemcsak megvallotta, hogy igenis élnek ott ilyen vademberek, hanem hamarosan oda is hozott a tudósok elé négyet, Egy férfit, két nőt és egy gyermeket. Roppant ijedős volt mind. A tudósok aztán megtudták, hogy ezek a teljesen vad emberek az erdőben laknak, hussai nem élnek, egynejük, számolni csak egyig tudnak — hazudni pedig egyáltalában nem tudnak. A négy vadember iszonyú félelemmel nézte a fehéreket és minduntalan szólni próbált. Nyugodt életük az őserdő mélyén nem lesz sokáig zavartalan, mert már szervezkedik egy expedíció, hogy fölkeresve, meghódítsa őket a civilizációnak. Akkor majd megtanulnak számolni is — hazudni is.

Matuzsálemek. Egy földrajzi ujság kimutatást közöl arról, hogy Európa melyik országában hány ember él, aki legalább is száz esztendőre ért. A statisztika szerint ilyen öreg ember van Németországban 778, Franciaországban 213 Angliában 446, Norvégiában 23 Svédországban 10, Belgiumban 5, Dániában 2, Svájcban — egyetlen egy sem. Magyarországról nem szól a statisztika, ellenben Szerbiáról azt mondja, hogy 575 olyan lakosa van, aki már megünnepelhetné a századik születésnapját. Ugy látszik, a kimutatás készítője szereti a szerbeket és kíváncsi arra, hogy tenni Szerbia levegőjét azoknak, a kik sokáig szeretnének élni. Az adatait éppen Szerbiára vonatkozólag azonban maga se tartja kétségtelenül hiteleseknek, a lakosság műveltségi állapota miatt. Az iskolázatlan, írni, olvasni és számlálni nem tudó emberek között sok az olyan, a ki azt se tudja, hogy hány esztendő és bizony könnyen

hibázik egy, két, — kilenc esztendővel. A szerb Matuzsálemek között bizonyosan sok van, aki még nem olyan öreg, mint a milyennek, a kerekszám kedvéért, vallja magát.

Három ember — két láb. Folkestone tengeri fürdőben sajátságos társaság kelt feltűnést. Három vannak e társasághoz tartozók, egy biciklin járnak s mindössze két lábuk van. A magyarázata a dolognak a következő: Az egyik a három közül nyomorék, akinek mindkét lábát amputálták. Ez a kezével hajtja a kerékpárt. A másik kettőnek egy-egy lába hiányzik. Az egyiknek a jobb, a másiknak a bal. Ilyen módon egy embert tesznek a kerékpár hajtásánál. A kis társaság nem nagyon bánja, ha bámulják is, s zavartalanul élvezi a biciklizéssel járó gyönyöröket.

Tarantella-gitározók. Osuna spanyol városkában és környékén, a Liberal című lap közlése szerint, a tarantella-pókok az idén annyira elszaporodtak, hogy valósággal gyötrelmessé teszik az életet. Még a szobában sem lehet maradni tőlük. S ennek a póknak a csípése mérges és bizonyos táncoló-dühöt kelt az emberben. Andaluzia sok helyén gitárosok vannak, akiknek az a sajátságos hivatásuk van, hogy az állítólagos pókméreg hatását lerontsák. Gitárjukon különös vad dalt (tarantellát) vernek, amely arra bírja a tarantella-póktól megcsipett embert, hogy addig táncoljon és ugrándozzék, míg a kimerültségtől össze nem rokad. Az izzadsággal, amely ekkor már patakokban ömlik le róla, a méreg is eltűnik a testéből. Mivel a tarantellacsipés nagyon gyakori és a nép az ártalmasságáról meg van győződve, Andaluzia több helységében társaságok alakultak, amelyek tagjaiknak olcsón szállítják a gitár-specialistákat. A gitárosok egyébként szívesen nyitnak bérletet is. Osunában egy csipésnek a kikurálására harmincöt fillért számítanak. Mihelyt a tarantella valakit megcsip, ágyba fekszik és hivat egy tarantella-gitárost. Ez nekirugaszkodik a gitárjának és teljes dühvel veri, a beteg pedig addig ugrándozik az ágyán, míg ki nem takarodik belőle a pók-méreg.

Irtóháboru a csók ellen. Amerikában ugyancsak nagy veszedelembé jutott a csók. Nemrégiben egy vasutársaság indított ellene irtóháborút, most pedig az a hír érkezik, hogy Evanston városban Illinoisban egy klub alakult, amely keményen eltiltja tagjait a csóktól. És nem öreg urak és asszonyok a tagjai ennek a klubnak, hanem fiatal urak és leányok. Kijelentették ennek a klubnak a tagjai, hogy a sok ezer év óta divatos csók nemcsak hogy unalmas, hanem egyszersmind veszedelmes az egészségre is. A klub számúzi a könyvtárából mindazokat a könyveket is, amelyekben csókolódzásról és szeremről van szó. Hanem keletkezett ellenáramlat is. Egy sereg egyetemjáró leány hevesen tiltakozott a klub intenciói ellen.

Kigyóvacsora. Dabney kapitány Clarksdaleben ugyancsak különös vacsorákkal szokta megtisztelni barátait. A különö katonáknak ugyanis ezelőtt két évvel kigyóvacsorát adott. Azóta évenként megtartja ezt a jó szokást. A kigyó-vacsoráknál kihízlalt csörgőkigyó pecsenyét szolgáltatnak föl. A vacsorára szánt kigyókat maga a kapitány fogja és hizlalja. Ez idén hatalmas csörgő-kigyó került az asztalra, amelynek méregfogait a kapitány a hizlalás előtt kiszedte.

Csincsilla-vadászat. A legdrágább prémek közül való a csincsilla bőre. A csincsilla a rágcsálók családjához tartozik és Dél-Amerikában, a nyugati Andegységben, különösen déli Peruban igen nagy számban él. Fegyverrel nem igen ejthető el, mert ha nem sérül meg halálosan, elszökik a vadász elől, a legmeredekebb sziklahasadékba buvik, a hová lehetetlen követni. A bennszülött indiánok hurokkal vagy erre betanított

szelidített perui menyéttel fogják míg legujabban dinamitot is használnak a fogásához. Mindenféle növényből, füvekből óriási hálót fonnak, ezt azokon a sziklákon helyezik el, a melynek környékén a csincsillák tartózkodnak. A háló közepébe dinamitot tesznek zsinórral, melyet meggyujtanak és várják a batást. Kis idő múlva óriási robbanás! A csincsillák rémülve hagyják ott buvóhelyüket s megzavarodva szaladgálnak a fonott hálón. Ezt a pillanatot használják ki az indiánok s mindenféle fegyverrel annyit pusztítanak el belőlük, a mennyi csak a hálóba került.

Szerkesztői üzenetek.

Lendeczky József urnak. Béles. A folyó év végeig szóló 8 korona előfizetési díjat köszönettel nyugtázzuk. **Farkass Zoltán** urnak. Czajla. Az év végeig van előfizetve. **Székely István** urnak. Pattás. Önnek az előfizetése csakugyan július végén járt le s így a beküldött 3 k. 34 fillér az év végeig szól. **Sztyhárszky János** urnak. F. Esztergály. Október 31 ig. **Oláh János** urnak. Karezag. Az előfizetése jövő év január végén jár le. Az olyan hü pártolóinknak, mint Ön nem szükséges mentegetőzni. Bár összes tisztelt olvasóink olyan hüségsek és pontosak lennének, mint Ön! Üdvözet! **Kiszélák József** urnak. Zsitkócz. Előfizetése jövő évi április hó végén jár le. **Balogh Dénes** főerdőőr urnak. Vulesesd. A folyó hó vó végeig van rendezve. **P. J.** urnak. H. Petri, Kincstári szolgálathoz rendszerint 40 éves korig veszik fel a pályázókat. **Dupeza Miklós** urnak. Dobrest. Sajnálattalunkra nem közölhetjük az illetők neveit, mert azokat senki be nem küldte.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

A brassói m. kir. állami erdőhivataltól.

Pályázati hirdetmény.

1902 évi 563 szám. A Brassóvármegyei prázsmári (XI. számú) erdőőri őrzésben egy 600 korona bérrel, 48 korona tüzfaváltásdíjjal, 80 korona évi lakbérrel és 48 korona egyenruha átalánnyal javadalmazott erdőőri állásra pályázatot nyitnak.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy „Brassó vármegye tekintetes közig. erdészeti bizottságához” czimzendő, saját kezűleg írt pályázati kérvényeiket a melyekben nyelvismereteik is megirandók — az erdő-törvény 37. §-ban megszabott kellékek és eddigi szolgálataik igazolására szolgáló okmányokkal, valamint egészséges erős testalkatukat s jó látó-, halló- és beszélő képességüket tanúsító orvosi bizonyítvánnyal felszerelten, a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz a folyó évi augusztus hó 31-éig nyújtsák be.

A kinevezendő erdőőr állását azonnal köteles elfoglalni.

Brassó 1902 évi augusztus hó 10-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Ajánlkozások.

25 évi kincstári szolgálat után nyugdíjba vonult főerdőőr, privát helyen vadász, fáczánnevelő vagy rendes erdőőri állást óhajt elnyerni. Szolgálati képességét orvosi és szakbizonyítványokkal igazolja.

Heő-Csaba (u. p. Miskolcz).

Fehér Géza,
nyug. főerdőőr.

1—2

23 éves, erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letett nőtlen fiatalember, ki úgy a kis mint nagy vad gon-
dozásában és a vadászatban teljesen jártas, ebben

fáradhatlan, jól érti a vizslaidomítást, most egy hercegi uradalomban van állomáson, olyan helyet keres, hol tehetségét a vadászat terén jobban érvényesíthetné. Czime megtudható e lap szerkesztőségénél. 1—5

Tölgymakk vétel.

Mindazon tisztelt erdész urakat, a kiknek **tölgymakk** termésük van eladó, felkérem, hogy velem a körülbelüli mennyiség és egyéb adatok közlése mellett haladéktalanul érintkezésbe lépni sziveskedjenek.

Magyar Fenyőmag-Pergető-Gyár
Zalaegerszegen.
FARAGÓ BÉLA.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoológiai és kinológiai képes szaklap **Bársony István** és **Fónagy József** közreműködésével szerkeszti **Parthay Géza**. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatvány-számokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Parthay Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány-számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rottenbiller-utca 30 szám.

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megéveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálok és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRAK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KESZPENZERT VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYÉN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.